

SAKSFRAMLEGG

Til:

Møtedato:

Sak:

Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

02.12.2020

Budsjettfordeling 2021

Innstilling til vedtak:

1. *Fakultetsstyret slutter seg til dekanens forslag til fordeling av budsjetttramma på 492,951 mill. kroner for 2021 slik det framgår av saksframlegget og vedlegg.*
2. *Det settes ikke av midler til forskningsfondet og utdanningsfondet i 2021. Ordinær tildeling til fondene i tråd med fakultetets budsjettmodell videreføres fra 2022.*
3. *Ordningen med overgangsstipend og utenlandsstipend for stipendiater videreføres. Det settes ikke av friske midler til ordningen i 2021.*
4. *Det settes av inntil 2 mill. kroner til merkostnader i forbindelse med implementering av ny organisering ved Institutt for lærerutdanning og pedagogikk. Midlene settes av som overbudsjettering.*
5. *Det settes av 1,2 mill. kroner til vitenskapelig utstyr. Midlene tildeles til Institutt for arkeologi, historie religionsvitenskap og teologi og fakultetets medialab i tråd med det som fremgår av saksframlegget.*
6. *Fakultetsstyret ber om at det utarbeides langsiktige bemanningsplaner for alle enheter ved fakultetet som legges frem for fakultetsstyret i juni-møtet 2021. Bemanningsplanene skal være i tråd med påregnelige budsjetttrammer, med mål om å oppnå budsjettbalanse innen 2025.*
7. *Dekanen bes i forbindelse med økonomirapporteringen for 3. tertial om å vurdere grenser for årlige mer- og mindreforbruk for den enkelte enhet ved fakultetet.*
8. *Fakultetsstyret ber om at det i forbindelse med økonomirapporteringen for 3. tertial legges frem et forslag til hvordan det samlede merforbruket på den ordinære driften kan dekkes inn.*
9. *Fakultetsstyret ber dekanen legge frem en vurdering av om forskjellen i basistildelingen internt på fakultetet er på et rimelig nivå, og vurdere tiltak dersom det er grunnlag for endring*
10. *Dekanen bes jobbe videre med å utvikle økonomistyringen ved fakultetet i tråd med de tiltakene som presenteres i saken.*

Innledning

Dekanen legger med dette fram forslag til budsjettfordeling for 2021. Forslaget er satt opp i henhold til budsjettfordelingsmodell vedtatt av fakultetsstyret i møte 26. oktober 2018 (FS-36/2018). Det er ellers tatt høyde for føringer og vedtak fra universitetsstyret og fakultetsstyret. Disse er det gjort rede for i saksframlegget.

Universitetsstyret vedtok i møte 29. oktober sak om intern hovedfordeling av budsjett for 2021, denne bygger på forslag til statsbudsjett 2021. Forslag til statsbudsjett ble lagt fram i oktober. Endelig budsjetttramme for UiT vil først foreligge etter Stortingets behandling av statsbudsjettet i desember. UiT vil for budsjettåret 2021 ikke legge fram en revidert budsjettfordeling, slik det har vært gjort de siste årene. Isteden vil eventuelle endringer og justeringer innarbeides i den neste ordinære budsjettildelingen, for 2022. Dersom det skulle tilfalle øremerkede tildelinger med virkning fra 2021 og andre eventuelle endringer som fordrer videre fordeling av midler o.l., vil disse bli gjort av universitetsdirektøren på fullmakt fra universitetsstyret.

Hovedfordelingen fra UiT innebærer et forslag om at rammen til HSL-fakultetet økes. En stor del av rammeøkningen er knyttet til tildeling av nye studieplasser. Basistildelingen til HSL-fakultetet har økt med 12,392 mill.kr i 2021, noe som gir en nominell vekst på 4 %. I saksframlegget til og vedtaket fra universitetsstyret er det ikke tatt til orde for eksplisitte rammekutt i fordelingen til fakultetene. Likevel medfører videreføring av ABE-reformen, redusert lønns- og prisjustering og økning av satsene for internhusleie at den reelle rammen til fakultetet reduseres. I saken til universitetsstyret er det også lagt opp til overbudsjettering, noe som innebærer trekk av den såkalte reserven til universitetet. Reserven til universitetet vil ifølge prognose være negativ med ca. 75 mill.kr ved utgangen av 2020, og dermed ytterligere redusert i 2021. Dette gjør at universitetsdirektøren signaliserer en kritisk gjennomgang av ubrukte midler for omdisponering, herunder midler fra stipendiat-poolen, oppgradering av infrastruktur og andre aktiviteter som kan utsettes eller justeres ned i omfang. Universitetsdirektøren utelukker i forlengelse av dette heller ikke forslag til rammekutt eller andre former for varig omfordeling av midler med virkning fra 2022.

I hovedfordelingen fra UiT har fakultetet også en betydelig økning i midlene som tildeles på bakgrunn av resultater. Dette bidrar til en samlet sett gunstigere økonomisk situasjon, og til at tiltakene som foreslås for å komme i balanse er «mildere» enn de måtte vært uten denne økningen.

Etter fakultetsstyrets ønske har det i år vært lagt fram flere saker som omhandler den økonomiske situasjonen ved fakultetet. De foregående sakene har vært med på å bygge opp til fordelingssaken, ved at det er blitt lagt noen føringer i disse som vil være gjeldende fra 2021. Dekanen vil i budsjettsaken for 2021 legge frem en plan for hvordan fakultetet i sum, og også hver enkelt enhet kan gå i balanse fremover. Anbefalingene er basert på sakene fakultetsstyret har behandlet tidligere i år, samt dialog med de enkelte enhetene. Det å komme i budsjettbalanse krever mye jobb, og for noen enheter vil det kunne ta lengre tid enn andre. For noen enheter vil det også være vanskelig å handtere det akkumulerte merforbruket alene. Det har i fakultetets 10-årige historie vært praksis for å gi bistand for å avhjelpe i situasjoner hvor «urimelige» merforbruk har oppstått. Disse justeringene har vært gjort i form av engangstilskudd og/eller justerte basisbudsjett. Dekanen ønsker derfor å jobbe videre med dette i 2021, og samtidig understreke at målet for budsjettbalanse bør være innenfor en ramme på 5 år. I forbindelse med årsrapporteringen for 2020 til fakultetsstyret vil dekanen legge opp til å fremme forslag til hvordan det samlede merforbruket på den ordinære driften kan dekkes inn.

De senere årene har fakultetsstyret i stor grad prøvd å skjerme enhetene for de ulike reduksjonene i budsjettrammen som er tilfalt fakultetet. I stedet har det vært brukt av tidligere års avsetninger og overbudsjettering. I den økonomiske situasjonen fakultetet nå står i, er det behov for å gjennomføre tiltak som bidrar til balanse både på kort og lang sikt. Et viktig tiltak i så måte er å så langt som mulig å budsjettere innenfor tildelt ramme, og i minimal grad benytte seg av avsetninger og overbudsjettering. Tiltakene som foreslås i saksframlegget er en blanding av kortsiktige og

langsiktige tiltak og justeringer, og alle er nærmere forklart i saken. Dekanen har i årets budsjettfordeling foreslått kutt både på fakultetsnivået og i rammen til instituttene/sentrene.

Dekanen har i denne saken lagt til grunn universitetsstyrets fordeling for 2021. Tildelt ramme omfatter de delene av UiTs budsjett som omhandler basisbudsjett og resultatbasert tildeling. Tildeling til strategiske tiltak vil bli fordelt i egen sak i universitetsstyret 26. november og er følgelig ikke innarbeidet som en del av fordelinga i dette saksframlegget.

Generelt om budsjettammen til fakultetet

Tildelt ramme fra universitetsstyret

HSL-fakultetet har gjennom universitetsstyresak 40/20 *Intern hovedfordeling av budsjett 2021* fått tildelt ei bevilgning for budsjettåret 2021 på 475,301 mill. kr. Dette er en økning på 6,3 % fra 2020.

Tabell 1: Oversikt over tildelinga til HSL-fakultetet

Tall i hele 1000 kr	2021		2020	
Resultatfinansiering åpen ramme		135 670		124 008
Studiepoeng	104 684		98 667	
Kandidater	24 152		19 950	
Utteksling	1 876		1 491	
Doktorgrader	4 958		3 900	
Resultatfinansiert lukket ramme		18 485		14 355
Publiseringspoeng	9 213		7 529	
EU-midler	3 435		1 580	
NFR-/RFF-midler	2 818		2 557	
Øvrig BOA	3 019		2 689	
Basis 2021		321 146		308 754
Generell basis 2020	308 754		302 835	
Lønns- og priskompensasjon	6 175		9 085	
Studieplassendringer	10 829		0	
Nye fag/tiltak:	-5 520		0	
Avbyråkratisering	-2 003		-3 166	
Generell basis 2021	318 235		308 754	
Startbevilgning nye studieplasser	2 911			
Spesiell basis	2 911		0	
Sum bevilgning		475 301		447 117

Midler fra universitetsstyret til strategiske tiltak fordeles i egen sak i universitetsstyret og er ikke inkludert i ramma. Strategisk tildeling omfatter midler til rekrutteringsstillinger, vitenskapelig utstyr og øremerkede strategiske tiltak knyttet til undervisning, forskning og formidling. Universitetsstyret skal behandle forslag til fordeling av strategisk fond i sitt møte 26. november. Forslaget er nærmere omtalt lenger ned i saksframlegget under avsnittet *Forslag til tildelinger over strategiske fond ved UiT*.

UiT har lagt inn en generell lønns- og prisvekst på 2 % ved budsjettfordelinga for 2021. Lønns- og prisvekst i forslaget til statsbudsjett er på 3,2 %. Ved beregning av resultattildeling åpen og lukket ramme har UiT lagt regjeringen sine satser til grunn.

Basistildelinga har en økning på 11,662 mill. kr. Dette gir en nominell vekst på 7,4 %. Det er lagt inn en rekke nye tiltak/studieplasser i basisbevilgninga for 2021. Disse er omtalt under avsnitt om basistildelinga lenger ned i saksframlegget. Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen er videreført med et kutt på 2,003 mill. kr.

Resultatbasert tildeling åpen ramme har en nominell økning på 9,4 %, som utgjør 11,662 mill.kr. Realveksten er på 6,2 %, tilsvarende 7,692 mill.kr. Det har vært en reell økning i alle resultatparametrene fra 2018 til 2019.

Resultatbasert tildeling lukket ramme har en nominell økning på nesten 29 %, som utgjør 4,13 mill.kr. Realveksten er på 25,6 %. Også her har det vært en vekst i både antall produserte publiseringspoeng og i den eksterntfinansierte aktiviteten.

Dekningsbidragsinntekter

For de eksternt finansierte prosjektene som er og forventes på fakultetet, blir det hvert år stipulert et dekningsbidrag som legges som en inntekt i fakultetets budsjett. Denne betalingen skal være med på å dekke kostnader til blant annet administrasjon, kontor, rekvisita, datautstyr og annen infrastruktur. Størrelsen på summen fakultetet får inn varierer og avhenger av flere forhold. Både antall prosjekter, prosjektenes omfang og graden av egenfinansiering vil ha innvirkning på dekningsbidragsinntektene. En andel av dekningsbidragsinntektene blir også trukket inn til nivå 1 (beregnes som 3,5 % av den eksterne finansieringa).

Eksterne prosjekter kan deles i to hovedgrupper, bidragsprosjekter og oppdragsprosjekter. I bidragsprosjektene forventes det at universitetet selv bidrar med egeninnsats, mens i oppdragsprosjektene skal oppdragsgiver dekke alle kostnadene fullt, også de indirekte. Egeninnsatsen ved HSL-fakultetet består i all hovedsak av indirekte kostnader eller vitenskapelig ansattes bruk av forskningstid i prosjektet. Egeninnsats fra fakultetets side (indirekte kostnader) skal godkjennes av dekanen, mens egeninnsats i form av arbeidsinnsats fra instituttene/sentrene skal godkjennes av instituttleder.

Netto inntekter fra dekningsbidrag regnes inn som en del av inntektsgrunnlaget for fakultetet og inngår i den totale ramma til fordeling. Inntektene har vært som følger de senere årene:

Tabell 2: Oversikt dekningsbidragsinntekter

År	2016	2017	2018	2019	Budsjett 2020	Pr. okt. 2020
Beløp	13 930	18 074	15 315	21 958	16 000	15 463

I 2020 har inntektene vært estimert til 16 mill. kr. Det gjenstår fortsatt en del føringer for 2020, og vi forventer at totalsummen vil bli litt høyere enn det som er budsjettert.

Ut fra historiske tall og forventninger til den eksternt finansierte aktiviteten framover, foreslår dekanen å øke dekningsbidragsinntektene i 2021 marginalt til 17,65 mill. kr. Total ramme til fordeling i 2021 blir da på 492,951 mill. kr.

Basistildeling

Generell basis

Basisbevilgningen er en del av grunnfinansieringen av driften til enhetene, og deles inn i generell- og spesiell basis. Basisbevilgningen til HSL-fakultetet for 2021 oppsummeres på følgende måte:

Tabell 3: Oversikt basisbevilgning

Generell basis 2020	308 754
Lønns- og priskomp. (2%)	6 175
Studieplassendringer	10 829
Lektor 8-13 (ILP)	2 096
Barnehagelærer (ILP)	4 192
5. året lærerutdanning (ILP)	4 541
Nye fag/tiltak	-5 520
Strukturelle endringer husleie (ILP)	-5 545
Merkostnader nye ex.phil-studenter (IFF)	1 520
APC-ordningen flyttes fra enheten til UB (felles)	-235
Ansvar knyttet til veiledningsutdanning lærere, overført til Utdanningsdirektoratet (ILP) - 2020	-620
Ansvar knyttet til veiledningsutdanning lærere, overført til Utdanningsdirektoratet (ILP) - 2021	-640
Avbyråkratisering 2021	-2 003
ABE-reformen	-2 003
= Sum Generell basis 2021	318 236
Spesiell basis	2 911
Lektor 8-13 (ILP)	466
Barnehagelærer (ILP)	932
5. året lærerutdanning (ILP)	1 514
= Sum basisbevilgning HSL-fak. 2021	321 147

Se vedlegg 2 for fullstendig oversikt over hvordan denne basisbevilgningen er fordelt internt på HSL-fakultetet.

Kompensasjon for lønns- og prisstigning

Det foreslås å legge inn en lønns- og prisstigning i forhold til basisbevilgningen for 2021 på 2 %, som er det samme som UiT har lagt til grunn. I statsbudsjettet er det lagt inn lønns- og prisvekst på 3,2 %. Ved beregning av resultatfordeling åpen og lukket ramme benyttes regjeringen sine satser. Samlet sum for lønns- og priskompensasjon på den generelle basistildelinga til HSL-fakultetet i 2021 er på 6,175 mill.kr.

Studieplassendringer

Fakultetet har fått tildelt basisfinansiering til studieplasser for tre nye områder i 2021. I vedtatte fordelingsmodell på UiT er det slik at 75% av den resultatbaserte bevilgningen fra departementet tilfaller det aktuelle fakultet direkte, mens resterende 25% går inn i den generelle basisfordelingen og bidrar til bl.a. å finansiere felleskostnader (nye satsinger). Dette gjelder både for basisfinansieringen (utgjør ca. 60 % av finansieringa av studieplasser) og resultatfinansieringen (studiepoeng- og kandidatuttellingen). På bakgrunn av at det ikke tildeles studiepoengmidler fra departementet før etter to år, gis det startbevilgning til oppbygging av vedtatte studietilbud. Dette gjøres vet at hele bevilgningen fra departementet videreføres direkte til fakultetet over spesiell basis, de første to årene. Etter disse to årene faller tildelingen over spesiell basis bort, og studietilbudet mottar da resultatfinansiering i tillegg til 75%-delen i basis.

Tabell 4: Oversikt studieplassendringer

		År	Antall plasser	V2021	H2021	Generell basis	Spesiell basis
Lektor 8-13	Helårsvirkning av plasser gitt i Revidert nasjonalbudsjett 2020	5	20	20	20	2 096	466
Barnehagelærere	Helårsvirkning av plasser gitt i Revidert nasjonalbudsjett 2020	4	40	40	40	4 192	932
5.året lærerutdanning	Halvårsvirkning i 2021	1	130		130	4 541	1 514

Som følge av korona-pandemien ble det tildelt nye studieplasser til en rekke nye områder i 2020. Et av programmene som fikk tildelt plasser fra universitetsstyret var *erfaringsbasert master i økonomi og ledelse* (MBA). Studieprogrammet er et samarbeid mellom Handelshøyskolen ved BFE-fakultetet og Institutt for samfunnsvitenskap (ISV) ved HSL-fakultetet. I budsjettfordelingen for 2021 har BFE mottatt finansieringen til alle de 20 studieplassene programmet ble tildelt. Etter avtale mellom fakultetene/instituttene skal det være en 50/50-fordeling av midlene mellom enhetene. Dette vil komme som et tillegg til ISV sin basistildeling.

Ved viderefordeling av basistildeling til nye studieplasser internt på fakultetet skal det i henhold til fakultets budsjettfordelingsmodell videreføres 75% til enheten som har det aktuelle programmet, mens 25% holdes av til felles tiltak/behov. Dekanen foreslår likevel at tildelingene til nye studieplasser i denne runden går uavkortet til de aktuelle enhetene. Det er flere og delvis ulike grunner til dette. Midlene til *Lektor 8-13* er fra universitetsstyret øremerket til profesjonsfaget i lektorutdanningen. Tildelingen ses som en del av videreføringen av den midlertidige finansieringen lektorutdanningen har fått over strategisk fond de siste årene (6,15 mill.). Disse midlene har gått uavkortet til ILP. Som kjent var ILP og UiT først ute med å tilby fem-årig integrert master i grunnskolelærerutdanning (1-7 og 5-10). Basisfinansieringen av det 5. året i lærerutdanningen er av den grunn en finansiering av utgifter som ILP har hatt siden 2015 (første året med fem kull). Argumentasjonen for å holde av deler av finansieringen på ulike nivå i organisasjonen er mye koblet til behovet for å øke ulike deler av infrastruktur/felleskostnader ved nye tilbud. I denne sammenhengen kan en gå ut fra at resten av organisasjonen har «satt seg» i forhold til tilbudet som gis, samtidig som det er en omforent enighet i sektoren om at de nye fem-årige lærerutdanningene er underfinansiert. Det er etter dekanens mening naturlig å viderefordre tildelingen uavkortet til ILP. I dialogen med universitetsledelsen bruker fakultetsledelsen den samme argumentasjonen i et forsøk på å permanentisere 100% viderefordeling av disse studieplassmidlene. Studieplassene til *barnehagelærerutdanningen* er knyttet opp mot den samlingsbaserte utdanningen som er etablert på fire ulike studiesteder. I utgangspunktet skulle det tas opp 20 studenter på hvert av studiestedene, til sammen 80 studenter. De 40 ekstra plassene ble fordelt på de fire studiestedene slik at opptaket ble økt til 30 studenter. Til sammen tok vi opp 130 studenter. Den samlingsbaserte utdanningen er en pilot, hvor det også er søkt om og mottatt midler fra annet hold. I tildelingen fra andre kilder blir studieplasstildelingen også tatt hensyn til opp mot det totalt omsøkte finansieringsbehovet. Det anses derfor som rimelig at studieplassmidlene videreføres uavkortet til ILP. Samtidig er det for disse midlene viktig å presisere at det i utgangspunktet var søkt om midler til en pilot, og ikke en permanent ordning med årlige opptak. De tildelte studieplassene må i det videre derfor ses opp mot det samlede behovet og den helhetlige aktiviteten på ILP, slik at de bidrar til å styrke totaliteten i alle lærerutdanningene. Tildelingen av midler til *erfaringsbasert master i økonomi og ledelse (MBA)* har gitt mulighet til å utvide et tilbud som tidligere ikke har fått basisfinansiering. Det anses også for dette tilbudet som rimelig å videreføre tildelingen uavkortet, ettersom kostnadssiden knyttet til økningen i all hovedsak vil tilfalle ISV.

I tillegg til grunnene nevnt over er det med utgangspunkt i den økonomiske situasjonen ikke urimelig å benytte anledningen til å styrke økonomien til de aktuelle enhetene. De nye fem-årige integrerte lærerutdanningsmasterne som ILP har ansvar for er oppfattet som betydelig underfinansiert i sektoren i dag. I tillegg til kostnadene ved et ekstra år, er det særlig det økte kompetansekravet (og dermed økt andel førstestillinger med 50/50 arbeidstidsfordeling) som ikke er tilført nødvendig finansiering. ISV er i dag det instituttet ved HSL som har klart høyest andel

resultatfinansiering av sin ramme. Årsaken til den høye andelen ligger blant annet i en betydelig økning i studenttallet ved instituttet de senere årene. Merkostnaden knyttet til det økte studenttallet kan vanskelig dekkes gjennom resultatmidler alene, noe også merforbruket på instituttet de senere årene er et klart tegn på.

Nye fag/tiltak

Strukturelle endringer husleie nybygg ILP

ILP har flyttet inn i nytt bygg høsten 2020. Gjennom mer arealeffektive løsninger har ILP fått færre kvm. i det nye ILP-bygget, enn i de gamle lokalene på Mellomveien. Universitetsstyret vedtok i budsjettfordelingen for 2021 at basisbevilgningen endres som følge av endrede husleieforpliktelser. Basis for HSL-fakultetet reduseres med 5,545 mill. kr.

Merkostnader nye ex.phil.-studenter (IFF)

HSL-fakultetet har over flere år spilt inn behov til universitetsdirektøren om økt basisbudsjett som følge av nye grupper ex.phil.-studenter etter fusjonen med høyskolene i Alta, Harstad og Narvik. Merkostnaden har frem til nå vært dekt av fakultetets eget budsjett, gjennom bruk av avsetninger og overbudsjettering. I budsjettfordelingen for 2021 vedtok universitetsstyret at HSL-fakultetet får økt basisbevilgningen med 1,52 mill.kr for merkostnader knyttet til nye ex.phil.-studenter. Det er signalisert fra universitetsdirektøren om at det ved etablering nye studietilbud fremover som krever ex.phil, vil ta høyde for dette i fordelingen av basismidler. Det jobbes med å få til en ordning for dette.

APC-ordningen flyttes fra enhetene til UB

APC ordningen (forfatterbetaling i Open Access-tidsskrifter) er flyttet fra fakultetene og over til UB fra og med 2021. Fakultetene er trukket i basis etter en nøkkel basert på andel av gjennomsnittlig publikasjonspoeng for årene 2017, 2018 og 2019. For HSL-fakultetet utgjør dette et trekk i basisbevilgning på 0,235 mill.kr for 2021.

Innenfor noen fagområder er det vanlig å kreve betaling fra forfattere for åpen publisering, såkalt artikkelbetaling (Article processing Charge, APC). Det har tidligere vært mulig enten å søke om å få dekket artikkelbetalinger via UiTs publiseringsfond eller den måtte tas en direkte kostnad for eksempel på et BOA-prosjekt eller ved fakultetet. Nytt i ordningen er at det nå også kan dekkes av UiT gjennom avtaler med forlag.

Overføring av ansvar for veilederutdanning for nyutdannede lærere til Utdanningsdirektoratet (ILP)

Kunnskapsdepartementet har siden 2011 finansiert 200 studieplasser til videreutdanning i veiledning av nyutdannede lærere. Utdanningsdirektoratet overtok ansvaret for å finansiere disse fra 2020, og finansieringa av studieplassene flyttes fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet. Dette innebærer et trekk i basisbevilgninga til HSL-fakultetet på 620 000 for 2020 (halvårsvirkning) og 640 000 for 2021 (helårsvirkning). Trekket for 2020 var ikke tatt med ved UiTs budsjettfordeling for 2020, og er derfor innarbeidet i 2021. Samlet sett har vi fått et trekk på 1,26 mill.kr.

Dekanen foreslår at utgiftene på dette deles i henhold til gjeldende praksis og oppsett i budsjettfordelingsmodellen. Dette betyr at ILP får et trekk i basis på til sammen 0,945 mill.kr, mens resterende av utgiftene trekkes på fakultetsnivå. Dette tilsvarer samme modell som ved innføring av midlene.

Avbyråkratisering 2021

HSL-fakultetet har fått et rammekutt på til sammen 13,185 mill.kr som følge av Regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsprosess (ABE-reformen) i perioden 2015-2020. For 2021 er det tatt høyde for en videreføring av ABE-reformen, som for HSL-fakultetet innebærer et kutt på 2 mill.kr.

Interne basisreguleringer

Tidligere besluttet basisendringer

Det er i tillegg til overnevnte endringer også bestemt følgende endringer i basistildelingene til AHR og BAI (se sak FS 32-20 *Føringer for budsjettarbeidet 2021*):

- Basisbevilgning til Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi økes med kr 550 000 fra og med 2021 for å kompensere for høyt lønnsnivå ved overføring av fagmiljøet i arkeologi til instituttet.
- Basisbevilgningen til Barentsinstituttet reduseres med kr 950 000 som følge av endring i husleieordningen i Kirkenes.

Justering av basis med 3,25% for samtlige enheter

Tildelingen til fakultetet har de siste årene vært preget av til dels store kutt i rammetildelingen, uten at det har medført en reduksjon i aktiviteten på fakultetet. Til nå har fakultetsstyret i stor grad prøvd å skjerme enhetene for de ulike reduksjonene i budsjettammen, og i stedet benyttet seg av tidligere års avsetninger og overbudsjettering. Slik den økonomiske situasjonen er ved fakultetet nå, har fakultetsstyret vært tydelig på at dette ikke er en holdbar situasjon, og har bedt om at det blir lagt frem en plan for budsjettbalanse. Fakultetet betegnet i tertialrapporten som var lagt fram til fakultetsstyremøtet 22. oktober den økonomiske situasjonen som kritisk, noe som innebærer behov for en mindre offensiv budsjettering enn hva som har vært tilfellet foregående år. Fakultetsstyret har gjennom vedtak i sak FS-32/20 (*Føringer for budsjettarbeid 2021*) bedt om at budsjettfordelingen for 2021 så langt som råd holder seg innenfor den tildelte rammen. For å få frem et samlet forslag som ivaretar dette, ser dekanen det som nødvendig å inkludere alle enhetene i et forslag til rammereduksjon. Med bakgrunn i dette foreslås det en nedjustering av basisbevilgningen til samtlige enheter med 3,25 % i 2021.

Dekanen foreslår videre at en i løpet av 2021 vurderer fordelingen av basisbevilgningen på fakultetet, og at en på enhetsnivå vurderer om basisbevilgningen står i forhold til det aktivitetsnivået bevilgningen er tenkt å dekke.

Spesiell basis

Nye studieplasser

Spesiell basis er tildeling til tiltak som ikke er av permanent karakter. De har ikke varig virkning, og skal ha en kjent tidshorisont. Endringer i spesiell basis fra et år til det neste påvirker basis direkte. Startbevilgning til nye studieplasser er et slik tiltak som inngår i spesiell basis.

I UiTs budsjettfordeling for 2021 er det lagt inn startbevilgning for 5. året lærerutdanning på ILP, med halvårsvirkning, 1,514 mill.kr. I tillegg er det lagt inn startfinansiering for nye studieplasser tildelt HSL-fakultetet over Revidert Nasjonalbudsjett til Lektor 8. – 13. og Barnehagelærer, som utgjør til sammen 1,397 mill.kr. Totalt utgjør andelen gitt over spesiell basis 2,912 mill.kr. I tillegg kommer spesiell basistildeling for ti studieplasser tildelt ISV (MBA), som i budsjettfordelingen fra universitetsstyret er lagt til BFE.

Alle tildelinger i spesiell basis til studieplasser foreslås videreført uavkortet til gjeldende enhet, jf. omtale tidligere i saken.

Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKK)

I forbindelse med utløpet av åremålet til tidligere instituttleder ved SKK har fakultetet forpliktelser knyttet til en faglig stilling som tidligere ikke er inkludert i rammetildelingene ved fakultetet/universitetet. Den faglige stillingen er per nå organisatorisk tilknyttet SKK, og det må settes av midler for å ta høyde for dette. Dekanen foreslår at det *midlertidig* legges inn midler til SKK for å dekke opp stillingen, og at en i dialog med SKK kommer frem til det samlede bidraget fra senteret til andre enheter ved fakultetet.

Merkostnader omorganisering ved ILP

I sak FS-16/20 (Framtidig organisering av Institutt for lærerutdanning og pedagogikk) ble det blant annet fattet følgende vedtak:

1. *Fakultetsstyret legger til grunn at endringene skjer innenfor instituttets kjente økonomiske rammer, men at merkostnader knyttet til implementering hensyntas i fakultetets budsjettbehandling for 2021*

Slik dekanen ser det er det merkostnader som kommer som en direkte følge av organisasjonsendringen som vil kunne hensyntas særskilt i budsjettildelingen for 2021. Ifølge beregninger administrasjonen har gjort beløper dette seg til om lag 3,0 mill. kroner. Dette er merkostnader til lønn og drift ut over det som naturlig ville kommet som følge av lederskifter. Det er også ivarettatt at noen tidligere lederfunksjoner ikke har en faglig, men administrativ stilling i bunnen. Blant annet som følge av at en gjennom dette for en periode har økt den administrative kapasiteten, ønsker ikke dekanen fullt ut å legge opp til en full «kompensasjon» av merutgifter. Dekanen anbefaler at det settes av *inntil* 2,0 mill. kroner, og foreslår samtidig at det settes av på fakultetsnivået for å følge opp bruken av midlene særskilt.

Resultattildeling

Den resultatbaserte bevilgningen har to hovedkomponenter, åpen og lukket ramme. I åpen ramme gis det en uttelling basert på en fast sats på resultatkomponent, her gis uttelling for studiepoengproduksjon, kandidatproduksjon, utveksling og doktorgrader.

Lukket ramme er en andelsmodell, hvor uttelling avhenger av andel av samlet «produksjon». I lukket ramme gis uttelling for publiseringspoeng og bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet.

For bevilgningen for 2021, er det resultatparameterne fra 2019 som ligger til grunn. Den resultatbaserte uttellingen for 2021 fordeler seg slik:

Tabell 5: Oversikt resultattildeling

Resultatbasert finansiering åpen ramme							
	2021				2020		
Studiepoeng	UiT-sats	60 stp. enheter		Uttelling	60 stp. enheter		Uttelling
A	106 050	0,00		0	4,00		410
B	81 338	0,00		0	0,00		0
C	54 225	0,00		0	0,00		0
D	39 488	1 147,28		45 304	1096,17		41 846
E	32 100	598,83		19 222	618,67		19 210
F	27 113	1 481,16		40 159	1505,17		39 511
				104 685			100 977
Kandidater	UiT-sats	Dobbel uttelling	Enkel uttelling	Uttelling	Dobbel uttelling	Enkel uttelling	Uttelling
A	80 588			0			
B	60 825			0			
C	40 238			0			
D	30 375	120	235	14 428	94	203	11 495
E	24 638		214	5 273		167	3 983
F	20 513		217	4 451		225	4 472
				24 152			19 950
	UiT-sats	Kandidater		Uttelling	Kandidater		Uttelling
Utveksling	8 250	190		1 568	165		1 312
Utreisende Erasmus+	12 338	25		308	15		179
				1 876			1 491
	UiT-sats	Kandidater		Uttelling	Kandidater		Uttelling
Doktorgrader	309 863	16		4 958	13		3 900
Resultatbasert finansiering lukket ramme							
	2021				2020		
	UiT-sats	Publiserings-poeng	BOA-inntekt	Uttelling	Publiserings-poeng	BOA-inntekt	Uttelling
Publiserings-poeng	16 861	546,4		9 213	440,1		7 529
EU-midler	0,613		5 605 774	3 435		2 470 477	1 580
NFR-/RFF-midler	0,070		40 401 083	2 818		35 930 208	2 557
Øvrig BOA	0,070		43 287 025	3 019		33 792 392	2 689
				18 485			14 355

Fakultetet har hatt en positiv utvikling i åpen- og lukket ramme for 2021. I åpen ramme er alle satser økt fra 2020 til 2021, mens i lukket ramme har vi fått en nedgang på samtlige satser.

På studiepoeng har vi den største økningen innenfor kategori D. Sammenlignet med 2020 så har studiepoengene gitt en økning i bevilgning på 3,708 mill.kr i 2021. På kandidatmidler har HSL-fakultetet økt med ca. 2,4 mill.kr i bevilgning for 2021. Under kandidatmidler (dobbel uttelling) er

det i år også ILP sine kandidater på integrerte mastergradsprogram som gir uttelling på til sammen ca. 7,3 mill.kr, en økning på ca. 1,7 mill.kr. Utvekslingsstudenter har gitt en økning på til sammen ca. 0,4 mill.kr. Antall avlagte doktorgrader økte med 3 stk fra 2018 til 2019, og har gitt økning i resultattildelingen for 2021 på ca 1 mill. kr. Denne økningen fordeler seg på tre institutt, AHR, ISV og ILP. Totalt ble det avlagt 16 doktorgrader i 2019, mens det for 2020 ligger an til 25 gjennomførte disputaser. Dette vil gi en ytterligere resultatforbedring i 2022.

I lukket ramme har vi fått reduksjon på nesten samtlige satser, men aktiviteten har økt, noe som samlet for HSL-fakultetet gir en økt bevilgning på ca. 4 mill.kr i 2021. De største endringene ser vi under publisering og EU-inntekter. Det er to enheter som i hovedsak står for økningen under publisering, dette er ILP og ISK, men vi ser også en positiv utvikling hos SKK. Enhetene med størst økning innenfor EU-inntekter er ISK og IRN.

Resultattildelingen til hver enkelt enhet vil bli ytterligere kommentert på detaljnivå senere i denne saken.

Strategiske midler

Strategiske fond

Tildelingene for 2020 var på 1,882 mill.kr til forsknings- og formidlingsfondet og 1,551 mill.kr til utdanningsfondet. Pr. medio november 2020 er det en saldo på 1,7 mill. kr gjenstående i forskningsfondet og det er en saldo på 4,564 mill. kr gjenstående i utdanningsfondet. Fondene har siden de ble opprettet hatt ulike måter å tildele midler på, og i varierende grad brukt utlysninger og mer målrettede tiltak i tildelingen av midler. For begge fondene har hovedinnretningen vært å finansiere tiltak knyttet til fakultetets strategi og gjeldende årsplan.

Store deler av forsknings- og formidlingsfondet har de foregående årene gått til finansiering av den forrige forskningsgruppeordningen på fakultetet. Ut over dette har fondet de siste årene vært brukt til økt søkning av midler fra eksterne finansieringskilder og det har vært fordelt midler til internasjonale symposier og støtte til utenlandsopphold ved FoU-termin. Med bakgrunn i den pågående pandemien i 2020 har kostnader til utenlandsopphold vært lavere enn budsjettert. FoU-termin for 2021 er fordelt med 0,7 mill.kr. Etter en gjennomgang av forsknings- og formidlingsfondet ser vi at det er forpliktelser knyttet til fondet som utgjør 1,55 mill.kr til FoU-terminer som ikke er betalt ut. Dette er FoU-terminer for 2019 til og med 2021.

Utdanningsfondet har i all hovedsak vært disponert til videreutvikling av PPY yrkesfag og mentorordninga for studenter. Det gjenstår fortsatt forpliktelser knyttet til mentorordninga på ca. 350 000 kr. Overført beløp til 2021 vil dermed ligge på ca. 4,2 mill. kr. En stor andel av de gjenstående midlene i Utdanningsfondet er bundet til følgende strategiske forpliktelser der de neste to årene: videreføring av studentmentorordningene, strategiske midler for samkjøring av fagmiljøene i lektorutdanningen (utsatt oppstart grunnet Covid-19), samarbeidsprosjekt mellom ISV og AHR for utvikling av utdanningskvalitet og det fysiske læringsmiljøet (utsatt oppstart grunnet Covid-19) og utvikling av fleksible lærerutdanninger. I tillegg vil fakultetet bruke relativt store ressurser for å følge opp de endringer som kommer i forhold til omlegging og forsterking av programstyrelederrollen.

Etter budsjettfordelingsmodellen ville forsknings- og formidlingsfondet fått ei tildeling på 2,302 mill. kr og utdanningsfondet 1,955 mill. kr. Med bakgrunn i avsetningene i fondene, og som et ledd for fakultetet å komme i balanse, foreslår dekanen å ikke tildele friske midler til fondene for 2021, men heller bruke avsetningene. Begge fondene er etter dekanens mening viktige strategiske tiltak ved fakultetet, og forslaget må ses på som et engangstiltak og vil ikke berøre fremtidige tildelinger.

Dekanmidler til fordeling

Ved budsjettfordelinga for 2019 ble det vedtatt å sette av en årlig post på budsjettet som lyses ut til mindre tiltak to ganger i året, og som dekanen får fullmakt til å fordele på grunnlag av innkomne søknader. I 2019 og 2020 har det vært satt av kr 250 000. Ordninga ble innført blant annet for å unngå mange enkelt søknader som dekanen måtte ta stilling til i løpet av året, samtidig som det ble åpnet opp for søknader som ikke faller innenfor målgruppen til andre utlysninger. Det har vært en betydelig søkningsmengde til disse midlene, samtidig som det avsatte beløpet er beskjedent. Dekanen foreslår derfor å videreføre ordningen og sette av tilsvarende beløp for 2021.

Overgangsstipend og utenlandsstipend for ph.d.-studenter

Tidligere år ble det satt av øremerkede midler til overgangsstipend og utenlandsstipend for stipendiater over UiTs strategiske fond. Denne finansieringa opphørte fra og med 2019. HSL-fakultetet har likevel valgt å sette av midler til dette i 2019 og 2020. Med bakgrunn i COVID-19 situasjon vi er i, er antall reiser og utenlandsopphold redusert. Det er forventet at situasjonen vil vedvare i alle fall første halvdel av 2021. Med bakgrunn i dette foreslår dekanen at tiltakene opprettholdes, men at det ikke settes av friske midler for 2021.

Rekrutteringsstillinger

HSL-fakultetet har for 2021 fått tildelt finansierte stillinger tilsvarende 47 årsverk stipendiatstillinger og 3 årsverk postdoktorstillinger, og vil få budsjettmidler til å dekke lønns- og driftskostnader for disse stillingene etter en gitt sats. I tillegg har fakultetet sju historiske rekrutteringsstillinger som skal dekkes over eget budsjett.

I 2019 ble rutinen for overføring av midler til rekrutteringsstillinger endret. Nå er det slik at utbetaling av midler til stillingene starter etter at arbeidsavtale er underskrevet, og utbetalingsperioden justeres til nærmeste halvår. Tidligere ble finansiering utbetalt på bakgrunn av finansieringsperiode, noe som betød at fakultetet opparbeidet seg store avsetninger knyttet til rekrutteringsstillingene ettersom det ofte var slik at det var et gap mellom finansieringsperioden og tilsettingsperioden.

HSL-fakultetet er tildelt forpliktelser til sju historiske rekrutteringsstillinger, det vil si stillinger som historisk har ligget på UiT, men for en lengre periode ikke ble brukt til formålet. De siste årene er det igjen kommet krav om at fakultetene må tilsette i stillingene fordi de regnes inn i antallet rekrutteringsstillinger som departementet opererer med. Inntil nå har disse stillingene vært finansiert ved at fakultetet/instituttene har brukt av avsetningene, og dels ved overbudsjettering. Når de generelle avsetningene går ned, og den nye finansieringsordninga for rekrutteringsstillinger medfører at det ikke akkumuleres nye avsetninger knyttet til rekrutteringsstillinger, må fakultetet for framtiden sette av midler til finansiering av de historiske stillingene innenfor egen budsjettramme. Kostnaden på stillingene er stipulert til 4,5 mill. kr. På nåværende tidspunkt har fakultetet ca. 20 mill.kr i avsetninger på rekrutteringsstillingene. For 2021, og med tanke på fakultetets økonomiske situasjon, foreslår dekanen å se kostnaden på de historiske rekrutteringsstillingene opp mot avsetningene. Avsetningene vil gå til det samme formålet, og gjør det mulig å dekke inn underfinansieringa over tid.

Vitenskapelig utstyr

HSL-fakultetet har tidligere fått en relativ andel av midler som er satt av til vitenskapelig utstyr på universitetet til nøkkelfordeling. Fakultetets andel har vært basert på antall vitenskapelig tilsatte og hvilke utstyrsbehov fakultetet tradisjonelt har hatt sammenlignet med andre enheter ved universitetet.

Tildelingen har delvis vært benyttet til innkjøp og vedlikehold av datautstyr for vitenskapelig ansatte. I tillegg har det vært fordelt midler etter innspill på utstyrsbehov fra enhetene og de utstyrsansvarlige i administrasjonen. Fakultetet har tradisjon for å prioritere utstyr som er nødvendig for å kunne gjennomføre allerede etablerte aktiviteter. Bevilgningen har i liten grad gitt

rom for strategiske tildelinger til utstyr for utvikling av nye undervisningstiltak eller forskningsinfrastruktur. HSL-fakultetet ble i 2019 tildelt 2,1 mill.kr. til vitenskapelig utstyr (nøkkelfordelt), som ble fordelt til datautstyr, fakultetets medielab, arkeologilaben, Registreringssentralen for historiske data (RHD) (engangstildeling) og medievitenskap ved IRN.

I henhold til nye retningslinjer for fordeling av strategiske fond inklusiv midler vedtatt i 2019 til vitenskapelig utstyr settes det ikke lenger av midler til nøkkelfordeling. Potten satt av til vitenskapelig utstyr ble i sin helhet fordelt til de utstyrstunge enhetene ved UiT på bakgrunn av søknader. Blant kriteriene er det et krav om at minimumsramma for omsøkt investeringsobjekt er på 1,5 mill.kr og at det legges inn en egenfinansiering på 50 % ¹. I tillegg må søknaden kunne sannsynliggjøre at infrastrukturen vil styrke fagmiljøets evne til å vinne frem i konkurranser om ekstern finansiering og at et potensiale for anvendelse utover egne prosjekter. I praksis vil det si at det bare er de utstyrstunge fakultetene som vil kunne søke om midler. HSL-fakultetet har ikke spilt inn behov for store utstyrsenheter i 2021.

Det betyr at fakultetet må sette av midler innenfor egen budsjetttramme til vitenskapelig utstyr. I gjeldende økonomiske situasjon ser ikke dekanen mulighet for å sette av beløpet tilsvarende tildelinga for 2019.

Det har vært satt av midler til generelt datautstyr som et tilskudd til posten fellesutgifter/ felles infrastruktur. Behovet for å sette av midler til formålet er blitt mindre etter at den sentrale IT-avdeling overtok finansiering av standard datautstyr til de ansatte. Ordninga finansieres ved at fakultetene/enhetene har fått justert ned sine basistildelinger. Fortsatt påløper det kostnader som må dekkes ved de enkelte fakultetene. Dekanen foreslår å sette av kr 200 000. Det er 100 000 mindre enn de foregående årene.

AHR har i løpet av de siste tre årene fått ei tildeling på hhv. kr 600 000, 450 000 og 400 000 til arkeologilaben. For 2021 er det spilt inn et budsjett på kr 700 000 til fotoutstyr, 3D-utstyr og labutstyr generelt samt nødvendige driftskostnader (oversikt vedlagt). Alt av utstyrsanskaffelser trenger ikke gjennomføres inneværende år. Tildelingen til medialaben på fakultetet de siste tre årene har vært på kr 600 000, 450 000 og 400 000. Medialaben har spilt inn et behov på 556 250 kr for 2021 (vedlagt). Slik budsjettsituasjonen er nå finner dekanen ikke rom for å innfri søknadene i sin helhet og foreslår ei tildeling på kr 450 000 til medialaben og kr 450 000 til arkeologi selv om det betyr at noen investeringer må utsettes. Dette vurderes ikke som kritisk.

IRN meldte i budsjettprosessen for 2019 inn behov for oppgradering av utstyr til sitt tilbud innen medieproduksjon. De opererer med en utskiftingstakt på hvert 4. år. Det ble bevilget 1,5 mill. kr for å gjennomføre oppgraderinga i 2019 – bevilget med halvparten i 2019 og halvparten i 2020. Det er ikke behov for å sette av midler i 2021. Ved neste behov for oppgradering vil dekanen vurdere om det kan være aktuelt å søke over UiTs strategiske midler.

Forslag til tildelinger over strategiske fond ved UiT

Fordeling av midler satt av til strategiske fond ved UiT blir fordelt i egen sak i universitetsstyret. Saken legges fram i møte 26. november. Tabellen nedenfor viser hvilke tiltak HSL-fakultetet har søkt om for 2021, og forslag til tildeling blir lagt fram for universitetsstyret:

¹ Forhold som infrastrukturens kostnad, enhetens totalbudsjett og/eller lavt nivå på avsetninger, kan legges til grunn for vurdering av en lavere andel på hhv. 25 % eller 0 %.

Tabell 6: Forslag til tildelinger over strategisk fond ved UiT

Tiltak	Omsøkt beløp (i hele 1000 kr)	Forslag til tildeling (i hele 1000 kr)
ProTed - Senter for fremragende utdanning	1 100	1 100
GENI - Fellesgraden Governance and Entrepreneurship in Northern and indigenous Studies (siste år)	1 400	1 400
Brobygging på russisk - Fra forskningsfront til klasserom (siste år)	265	132
Lektorutdanningen (siste år)		2 000
Fleksibel barnehagelærerutdanning *	2 025	1 225
Satrtfinansiering til Senter for flerspråklighet *		1 216
Aurora senter *		3 500
Ny samarbeidsavtale om universitetsNAV *	1 220	1 220
Ny modell for integrering av akademisk skriving * (flyttes til UB)	1 850	1 850
Videreføring av Reaidu *	300	300
Satsing på bærekraftig reiseliv *	1 445	1 445

Tiltak merket med * er nye tiltak i 2021. Det er normalt stilt krav til 50 % egenfinansiering på tiltak som bevilges midler over strategiske fond. Hva som kan inngå som egenfinansiering varierer noe for de ulike strategiske tildelingene, og fakultetet/instituttet må i samråd komme frem til hvordan egenfinansieringen skal gjennomføres.

Felleskostnader/felles infrastruktur

Husleiekostnader

Universitetsstyret vedtok i sak 35-17 ny internhusleiemodell for UiT med virkning fra 2018. Etter den nye modellen er husleiekompensasjon til fakultetene/enhetene lagt inn i basisbevilgninga til fakultetene/enhetene med 90 % av beregnede husleiekostnader ut fra arealene som enhetene disponerte i 2018. Det betyr at HSL-fakultetet selv må dekke inn resterende 10 %. Ved økte arealbehov må fakultetet selv bære kostnadene. Dersom fakultetet kan frigi arealer til andre formål ved UiT, vil dette tilsvarende frigi budsjettmidler.

I henhold til budsjettfordelingsmodellen skal det settes av midler til full dekning av husleiekostnadene på fakultetsnivået. For 2020 utgjør husleiekostnadene 46,538 mill.kr. Underdekninga i tildelt ramme på 10 % ble dekket inn gjennom overbudsjettering. I sak FS 32-20 *Føringer for budsjettarbeidet 2021* ba fakultetsstyret om at totalkostnadene for internhusleie innarbeides i ramma for felleskostnader for 2021.

HSL-fakultetet har fått en reduksjon i basistildelinga for 2021 på 5,545 mill.kr som følge av nybygg for ILP. Samtidig vil satsene for ulike kategorier arealer øke i 2021. Felles post- og portokostnader vil blant annet innarbeides i de nye satsene.

Vi har fått oppgitt foreløpig tall for husleiekostnader i 2021 for HSL-fakultetet på 44,079 mill.kr. Det er da tatt høyde for reduserte arealer for ILP. Vi avventer fortsatt endelige beregninger. Tallet blir mest sannsynlig justert litt opp for å dekke økte felleskostnader.

Fellesutgifter

Fellesutgifter på fakultetet er generelle infrastrukturkostnader, fellestiltak samt utgifter som er vanskelig eller uhensiktsmessig å fordele på instituttene. I 2020 er det satt av 10 mill.kr til formålet. Det ser foreløpig ut som kostnadene blir lavere enn dette i 2021, bl.a. annet på grunn av koronapandemien og mindre reisevirksomhet. Som et ledd i innsparing for å oppnå budsjettbalanse foreslås det å redusere ramme til 9 mill.kr. 2021.

Driftstilskudd til studentenes arbeidsutvalg inngår i fellesutgiftene. Tilskuddet ble økt fra 170 000 kr til 200 000 kr i 2018 da IRN og IBS ble en del av HSL-fakultetet. Summen foreslås videreført.

Administrativ lønn

Med unntak av eksternt finansierte stillinger blir budsjettet til administrasjonen på fakultetet tildelt som basisbevilgning. De fleste teknisk-/administrative stillinger (med unntak av institutt- og studielederstillinger) budsjetteres på fellespost på fakultetet. Det gjelder også stillinger som organisatorisk befinner seg på instituttene. Deler av de teknisk-/administrative stillingene på sentrene, AHR (Registreringssentralen for historiske data) og ISK (Giellatekno og Divvun) er på bakgrunn av tidligere vedtak overført i tildelingen til de respektive enhetene.

For 2020 ble det satt av 53,852 mill.kr i lønnsramme til administrative stillinger. Beløpet ble fastsatt med bakgrunn i bemanningsplan vedtatt av universitetsdirektøren, justert med et estimat på 5% i refusjon sykepenges/foreldrepenges og ledighet. Fakultetsstyret vedtok i sak FS-5/20 å nedsette en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å se på den samlede administrasjonen ved HSL-fakultetet, samt å komme med forslag til hvordan denne burde organiseres fremover. Arbeidsgruppen er nå i slutfasen av sitt arbeid, og er forventet å ferdigstille sin rapport innen utgangen av året. Dekanen legger opp til at fakultetsstyret skal få rapporten, inkludert eventuelle forslag til endringer knyttet til det administrative området til behandling i sitt møte i mars 2021. Forut for dette vil rapporten og dens forslag sendes på høring på fakultetet. Dekanen ønsker å avvente resultatet av denne gjennomgangen før det eventuelt foretas større endringer i budsjettstrukturen til administrasjonen. Bemanningsplanen er lønns- og prisjustert og kalkulerte lønnskostnader for 2021 er 55,57 mill.kr. Vi har benyttet samme estimat som 2020 for refusjoner og ledighet på 5%. Beløpet inkluderer også lønnskostnader til dekan og prodekaner som ikke er en del av bemanningsplanen, men som dekkes over samme budsjettpost. Avbyråkratiseringskuttet på 2 mill. kr skal dekkes inn av administrative kostnader, og dekanen foreslår på bakgrunn av dette en ramme til administrativ lønn på 53,57 mill.kr for 2021.

Felles lønnsbudsjett

Felles lønnsbudsjett ble innført ved fakultetet i 2016 for de syv minste enhetene. I 2017 kom ytterligere en med, og fra og med 2020 er alle enhetene med i ordningen. Felles lønnsbudsjett innebærer at *budsjettansvaret* for lønnskostnadene er lagt til fakultetet.

Ordningen har ikke fungert optimalt de siste årene sett opp mot forutsetningen om at ordningen skal være dynamisk og lett å administrere. Som et ledd i å forenkle administrering av ordningen, samtidig som vi bevarer prinsippet om rammestyring vil fakultetet fra og med 2021 endre måten ordningen administreres på. Tidligere har det blitt foretatt et trekk fra instituttene ut ifra bemanningsplan, for så å tilbakeføre lønnsmidler fra tiltaket felles lønnsbudsjett hvert tertial ut fra faktisk forbruk. Det foreslås å endre på dette i 2021 og at det ikke gjøres et trekk fra tildelt ramme til instituttene, samtidig som at alle lønnskostnadene beholdes på instituttene. Det vil istedenfor gjøres avregninger mellom bemanningsplan og faktiske lønnskostnader. For at det skal være mulig for enhetene å aktivt drive med nedbygging av merforbruk, er det viktigste steget å ha en god og gjennomarbeidet bemanningsplan, hvor det også er mulig å hente ut besparelser knyttet til lengre

ledighet i stillinger. Små svingninger i ledighet og sykemeldinger vil fortsatt inngå i felles lønnsbudsjett. Dette for at ekstra stillinger skal kunne dekkes over felles lønnsbudsjett.

Frikjøpsmidler godskrives felles lønnsbudsjett ettersom det er felles lønnsbudsjett som bærer lønnskostnadene for den som er frikjøpt. Der det er store frikjøp i prosjekter, vil eventuell vikar også dekkes av felles lønnsbudsjett. Men ikke alle frikjøp i prosjektene er så store at det er mulig å ta inn vikar. For enkelte enheter utgjør de totale frikjøpene betydelige inntekter i løpet av et år. Disse inntektene er et viktig bidrag i den samlede rammefinansieringen til enhetene, og det er behov for å finne en balanse i handteringen av felles lønnsbudsjett som også medfører en tilbakeføring av inntekter til enhetene. For 2019 ble felles lønnsbudsjett godskrevet 4,7 mill.kr i netto frikjøpsmidler. Pr 2. tertial 2020 er netto frikjøpsmidler noe høyere, noe som også er naturlig gitt at de store enhetene kom inn fra og med i år. Ved avslutning av regnskapsåret 2020 vil frikjøpsmidler tilbakeføres til enhetene og fra og med 2021 vil frikjøpsmidler føres direkte på instituttene.

Enhetstiltak

Ved inngangen til 2020 var det bare 4 av 11 enheter som hadde positive frie avsetninger, denne situasjonen har vedvart inn i 2.tertial 2020. De enhetene som har de største utfordringene med tanke på negative frie avsetninger i 2020 er Institutt for samfunnsvitenskap (ISV), Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (ILP), Institutt for språk og kultur (ISK) og Institutt for reiseliv og nordlige studier (IRN). De mindre enhetene som Senter for fredsstudier (CPS), Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKK), Barentsinstituttet (BAI) og Institutt for barnevern og sosialt arbeid (IBS) er i en bedre situasjon og har fortsatt pr. 2.tertial 2020 positive frie avsetninger.

Det jobbes både på fakultetsnivå og enhetsnivå med å få en bedre oversikt over økonomien og gjøre tiltak for å komme i balanse, men dette er både et ressurskrevende og tidkrevende arbeid. Fakultetsstyret har blitt forelagt flere saker om økonomien til enhetene i 2020, og dekanen ønsker her å oppsummere og kommentere ytterligere noen av de viktigste tiltakene fremover.

I utgangspunktet er det to forhold som kan bedre økonomien til enhetene, dette er enten å øke inntektene eller å redusere utgiftene. Hovedinntekten til enhetene er tildelt ramme i form av basisbudsjett og resultatmidler. En av mulighetene for inntektsøkning er å øke studentaktiviteten og sørge for gode progresjoner, og dermed få økte resultatmidler. Enhetene har hatt følgende utvikling på resultatmidlene de siste 3 årene:

Tabell 7: Utvikling resultatmidler

		Resultattildeling								SUM
		Åpen ramme				Lukket ramme				
		Studiepoeng	Kandidatmidler	Utvexling	Doktorgrad	Publisering	Eu-tildelinger	NFR-tildeligner	Øvrig Boa	
IFF	2019	6 860 000	217 000		655 000	349 000		82 000	1 000	8 164 000
	2020	6 922 000	163 000		225 000	325 000		193 000		7 828 000
	2021	6 006 000	38 000	61 875	-	463 000		151 000		6 719 875
AHR	2019	4 015 000	493 000	56 250	873 000	1 437 000	189 000	667 000	53 000	7 783 250
	2020	4 244 000	303 000	29 813	450 000	907 000		813 000	42 000	6 788 813
	2021	4 724 000	558 000	61 875	930 000	818 000		527 000	101 000	7 719 875
ISV	2019	10 235 000	1 551 000	84 375	1 091 000	647 000	395 000	141 000	400 000	14 544 375
	2020	12 205 000	2 218 000	223 594	675 000	734 000	164 000	232 000	123 000	16 574 594
	2021	12 688 000	1 944 000	278 156	930 000	649 000	192 000	424 000	89 000	17 194 156
ILP	2019	26 168 000	7 900 000	28 125	218 000	1 004 000		149 000	853 000	36 320 125
	2020	31 321 000	7 677 000	59 625	675 000	847 000		56 000	1 255 000	41 890 625
	2021	33 303 000	10 994 000	77 204	930 000	1 265 000	65 000	200 000	1 506 000	48 340 204
ISK	2019	8 926 000	1 163 000	253 125	873 000	2 067 000	419 000	345 000	95 000	14 141 125
	2020	8 483 000	1 198 000	268 313	900 000	2 150 000	1 040 000	303 000	179 000	14 521 313
	2021	9 224 000	1 008 000	324 704	930 000	2 788 000	1 465 000	471 000	220 000	16 430 704
CPS	2019	990 000	428 000			56 000			59 000	1 533 000
	2020	928 000	331 000			74 000		86 000	103 000	1 522 000
	2021	1 138 000	342 000			94 000		23 000	96 000	1 693 000
SESAM	2019	397 000	192 000			112 000		103 000	32 000	836 000
	2020	453 000	287 000			64 000		83 000	60 000	947 000
	2021	375 000	137 000			96 000		147 000	38 000	793 000
SKK	2019					37 000		78 000		115 000
	2020					106 000		34 000		140 000
	2021	85 000				220 000		76 000		381 000
BAI	2019					45 000	155 000	19 000	62 000	281 000
	2020					44 000	- 292 000	- 7 000	- 12 000	- 267 000
	2021					38 000	6 000	7 000	- 8 000	43 000
IBS	2019	8 099 000	1 719 000			87 000		14 000	194 000	10 113 000
	2020	8 576 000	2 141 000	104 344		272 000		36 000	130 000	11 259 344
	2021	8 232 000	2 462 000			266 000		17 000	117 000	11 094 000
IRN	2019	2 650 000	445 000			254 000	328 000	172 000	64 000	3 913 000
	2020	2 600 000	645 000	298 125		123 000	273 000	92 000	134 000	4 165 125
	2021	2 737 000	632 000	324 704		190 000	847 000	69 000	105 000	4 904 704

*Tallene er hentet fra DbH og kan avvike noe fra tidligere tall i budsjettsaker (dette pga endrede rapporteringsmåter, spesielt på utveksling)

Det er også andre måter og skaffe inntekter på:

- Søke midler over de strategiske fondene og andre utlysninger internt ved UiT
- Søke om store satsinger utenfor UiTs ramme
- Søke om eksterne midler til forskningsprosjekter

Det er også viktig å huske på at midler tildelt spesifikke formål, skal brukes til det de var ment til. Dette gjelder både øremerkede midler, som tildeles fra UiT, fakultetet eller instituttet, og eksterne prosjektmidler. Slik situasjonen er nå, samlet sett på HSL-fakultetet, er det negative avsetninger på ordinær drift, samtidig som det står betydelige ubrukte midler på øremerkede tiltak. En del av forklaringen til hvorfor det er slik, *kan* være at kostnader er ført på feil plass. Dersom kostnader føres på feil plass, for eksempel over ordinær drift, vil det kunne gi et merforbruk på ordinær drift, og samtidig føre til en oppbygging av avsetninger på øremerkede tiltak. I ytterste konsekvens kan eventuelle ubrukte øremerkede midler kreves tilbakeført, og da sitter enheten kun igjen med kostnadene. I arbeidet med å komme i budsjettbalanse kreves det derfor økt fokus på dette, både på instituttnivå og fakultetsnivå.

Den største utgiften til enhetene er lønnskostnadene, og dekanen har over tid kommentert viktigheten av å etablere flerårige bemanningsplaner. Dette er et arbeid som dekanen mener ikke har fått tilstrekkelig fokus de senere år, og en mer strukturert og samlet gjennomgang av bemanningsplanene er derfor påbegynt i 2020, og vil jobbes videre med fremover. Følgende modell viser bemanning kontra fordeling (tall for 2020):

Tabell 8: Oversikt bemanning på enhetene

Enhet	Naturlige avganger*	Antall ansatte	Tildelt ramme 2020	Trekk 2020	Uttrekk i % av tildelt ramme
IFF	2	21	20 063	18 181	91 %
AHR	4	34	28 333	28 543	101 %
ISV	10	36	39 043	34 098	87 %
ILP	17	170	138 237	137 937	100 %
ISK	9	68	67 319	59 667	89 %
IBS	8	40	33 127	29 766	90 %
IRN	5	23	14 915	18 169	122 %
CPS	0	3	4 673	2 707	58 %
SESAM	1	5	4 954	4 511	91 %
SKK	1	3	2 647	2 836	107 %
BAI	0	5	5 583	4 021	72 %

* Naturlige avganger: antallet ansatte som fyller 67 år de neste 5 årene (2021-2025)

Utover overnevnte fellestrekk har også hver enhet ulik økonomi og derav ulike utfordringer for å komme i budsjettbalanse. Videre vil det derfor gis utfyllende kommentarer ned på enhetsnivå om budsjettfordelingen 2021, avsetningene og det skisseres noen tiltak som kan bedre den økonomiske situasjonen til enhetene. I tillegg vil det for hver enhet gjøres en vurdering av tidshorisont for å komme i budsjettbalanse.

Filosofi og førstesemesterstudier (IFF)

Som nevnt tidligere i saken får HSL-fakultetet økt basisbudsjett med 1,52 mill.kr for merkostnader knyttet til nye ex.phil.-studenter. Beløpet går uavkortet til IFF som får økt sin basis tilsvarende. Instituttet har tidligere fått tildelt 1 mill. kr fra fakultetet for å dekke opp deler av merkostnaden. For 2021 har instituttet en nedgang i resultatfinansieringen. Det knytter seg i hovedsak til nedgang i studiepoengmidler, kandidatmidler og avlagte doktorgrader.

Ved utgangen av 2019 hadde instituttet negative frie avsetninger. Det ble gjort korrigeringer i starten av 2020 som gjaldt tidligere år og de korrigerte negative frie avsetningene er 3,5 mill.kr.

Uttrekk til felles lønnsbudsjett utgjorde 91 % av tildelt ramme i 2020. Det var 21 årsverk knyttet til uttrekket i 2020. De har i tillegg en stilling som er finansiert av ARC midler ut 2022. Denne må finansieres av instituttet i sin helhet etter perioden.

Instituttet har satt opp en foreløpig langsiktig bemanningsplan hvor de planlegger å fortsette med en bemanning på 21 årsverk. Pensjonsavganger de neste årene er planlagt erstattet. Fra og med 2023 vil de få ARC-stillingen over på sitt budsjett og vil derfor være 22 årsverk.

Instituttets basisbevilgning øker fra 2021 og med samme antall årsverk som i 2020, vil de sitte igjen med mer midler til drift. For 2020 var det budsjettert med et merforbruk på 0,2 mill. kr ut ifra den rammen de hadde. Med den økte ramme for 2021 vil de kunne drifte med et mindreforbruk hvis de klarer å holde driftskostnadene på samme nivå som i år. Dekanen forventer at instituttet vil være i balanse innen 3-5 år.

Arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi (AHR)

I FS sak 32/20 ble det vedtatt å øke basisbevilgningen til AHR med kr 550 000 fra og med 2021. Dette med bakgrunn i lønnsdifferansene ved overføring av fagmiljøet arkeologi til AHR i 2017. Instituttet har hatt en positiv utvikling i resultatbasert finansiering fra 2020 til 2021 knyttet til åpen ramme. Vi ser en økning på alle resultatkomponentene, som gir de en relativt stor økning samlet sett innenfor åpen ramme. Innenfor lukket ramme har de en liten nedgang i resultatmidler.

Ved utgangen av 2019 hadde instituttet negative frie avsetninger. Det ble gjort korrigeringer i starten av 2020 som gjaldt tidligere år og de korrigerte negative frie avsetningene er i størrelsesorden 1 mill. kr.

Uttrekk til felles lønnsbudsjett utgjorde 101 % av tildelt ramme i 2020. Det var 34 årsverk knyttet til uttrekket i 2020. De har i tillegg fire stillinger som ikke er trukket, men som dekkes av felles lønnsbudsjett. Stillinger knyttet til RHD utgjorde 10 årsverk i 2020.

Instituttet har i 2020 jobbet med å legge en plan for hvordan de skal komme i balanse på sikt og har i første omgang tatt for seg bemanningen som er deres største utgiftspost. Instituttet har flere pensjonsavganger de neste fem årene. Bemanningsplanen til instituttet må ta høyde for en reduksjon i lønnskostnadene knyttet til den ordinære rammen fremover, og de vil i løpet av en periode på tre år ha redusert antall årsverk med 2-3. Dekanen forventer at instituttet vil være i balanse innen 3-5 år.

Samfunnsvitenskap (ISV)

Instituttet har hatt en positiv utvikling i resultatbasert finansiering fra 2020 til 2021. Det gjelder både innenfor åpen og lukket ramme. Den totale tildelingen til instituttet er dermed høyere enn fjoråret. Instituttet har et samarbeid med BFE om erfaringsbasert master i økonomi og ledelse. Ved revidert nasjonalbudsjett for 2020 fikk UiT tildelt 20 nye studieplasser til masteren. 10 av disse tilfaller ISV.

Ved utgangen av 2019 hadde instituttet negative frie avsetninger. Det ble gjort korrigeringer i starten av 2020 som gjaldt tidligere år og de korrigerte negative frie avsetningene var ca 8 mill. kr.

Uttrekk til felles lønnsbudsjett utgjorde 87 % av tildelt ramme i 2020. Det var 36 årsverk knyttet til uttrekket i 2020. De har i tillegg to stillinger som er finansiert av ARC midler ut 2022. Disse må finansieres av instituttet i sin helhet etter perioden. Og en strategisk stilling som må dekkes innenfor instituttets ramme fra og med september 2021.

Instituttet har gjort flere konkrete tiltak i løpet av 2020 for å redusere driftskostnader. De har blant annet vedtaksfestet at ansatte ikke får videreført sine ubrukte annuum fra og med 2021. Dette vil frigjøre midler for instituttet.

Instituttet har hatt en stor positiv aktivitetsøkning det siste året. Studentmengden har økt med omtrent 30%. Instituttet er i dialog med fakultetet med tanke på å få på plass en bemanning for årene fremover som både ivaretar den økte studentmassen, samtidig som en tar høyde for de økonomiske rammene til instituttet. Dekanen forventer at instituttet skal komme i balanse innen 5 år.

Lærerutdanning og pedagogikk (ILP)

Instituttet har fått en økning i basis fra 2020 til 2021 på til sammen 9,104 mill.kr, hvorav 2,184 mill. kr utgjør endring i spesiell basis. ILP har også en positiv utvikling i resultatbasert finansiering fra 2020 til 2021.

Ved utgangen av 2019 hadde instituttet negative frie avsetninger, og etter korrigeringer gjort i starten av 2020 var disse negative med ca. 20 mill.kr. Uttrekket til felles lønnsbudsjett utgjorde tilnærmet 100% av tildelt ramme for 2020, men for ILP må dette ses mot EVU-porteføljen som dekker en del av lønnskostnadene deres. Kostnaden for de faste stillingene, om man ser bort fra stillinger som dekkes av ekstern finansiering, ble stipulert til 120 mill.kr. for 2020. Det var 170 årsverk knyttet til uttrekket i 2020, og de har én strategisk stilling med 4-årig startfinansiering som dekkes av felles lønnsbudsjett (FS 3/2016).

Instituttet har over flere år hatt merkostnader knyttet til store omlegginger i utdanningene sine ved innføring av 5-årig lærerutdanning og ny rammeplan for lektorutdanning 8 – 13. Det gjelder ekstra

utgifter til både lønns- og praksiskostnader, som ikke har vært kompensert fullt ut. I 2019 tildelte Universitetsstyret i sak S 18/19 midler til dekning av merkostnader ved lektorutdanning 8 – 13 tilsvarende 6,15 mill. kr per år for 2019 og 2020. I samme vedtak ble det lagt inn en lovnad om permanent finansiering f.o.m. 2021.

I sak S 40/20 *Intern hovedfordeling av budsjett 2021*, er finansiering av lektorutdanningen omtalt spesielt. HSL-fakultetet tildeles finansiering for studieplasser på lektorutdanningen (6,3 mill. kr) på følgende måte:

- 1,8 mill. kr. som følge av 20 ekstra studieplasser gitt over RNB til lektorutdanningen
- 2,05 mill. kr fra fond for omfordeling av studieplasser
- 2,45 mill. kr fra strategisk fond (fordeles i egen sak i universitetsstyret)

I statsbudsjettet for 2021 er det tatt i bruk en ny beregningsmetode ved beregning av finansieringen til det femte året på lærerutdanningen. Den innebærer at det er lagt til grunn kandidatmåltall, istedenfor studieplasser. Kandidatmåltall er det antallet lærere institusjonen er forpliktet til å levere ferdig utdannet til samfunnet hvert år. Når utdanninger, fram til nå, har fått nye studieplasser gis det finansiering per studieplass.

Den vedtatte omorganiseringen vil ikke omtales nærmere i denne saken, men den forventes å bidra til å muliggjøre en mer sunn økonomistyring av instituttet enn det som har vært tilfellet de senere år. I 2020 har instituttet arbeidet målrettet med tiltak som skal gjøre det mulig å komme i balanse på sikt. Blant annet ble det satt ned to arbeidsgrupper som skulle se på administrering av arbeidstid, og administrering av emneplanarbeid på ILP. Arbeidsgruppene er i slutfasen nå, og skal levere sine rapporter til instituttstyremøtet i januar 2021. Instituttet har også satt opp en totalplan for de neste fem årene, i denne inngår prognose på forventet inntekt (åpen og lukket ramme), forventet emneportefølje og antall ansatte. Det er også gjort noen konkrete tiltak. Instituttstyret vedtok i vår å redusere driftsbudsjettet med 1 mill.kr, og samt at arbeidet med å gjennomgå de øremerkede tiltakene er påbegynt. Dekanen forventer at instituttet skal komme i balanse innen 5 år.

Språk og kultur (ISK)

Den resultatbaserte finansieringen har økt fra 2020, noe som betyr at også total tildeling til instituttet for 2021 er høyere enn fjoråret.

Ved utgangen av 2019 hadde instituttet negative frie avsetninger, og etter korrigeringer gjort i starten av 2020 var disse negative med 9,1 mill.kr.

Uttrekket til felles lønnsbudsjett utgjorde 89% av tildelt ramme for 2020. Det var 68 årsverk knyttet til uttrekket i 2020. De har én strategisk stilling med 4-årig startfinansiering som dekkes av felles lønnsbudsjett (FS 3/2016). Instituttet har satt opp en foreløpig langsiktig bemanningsplan, som viser at det nærmeste året vil bemanningen være på samme nivå som i 2020.

Gjennom 2020 har det vært jobbet med å få oversikt over den økonomiske situasjonen på enheten. Blant annet har det vært gjort et arbeid for å kartlegge finansiering til de internt finansierte rekrutteringsstillingene, og de øremerkede tiltakene arbeides det kontinuerlig med for om mulig å kunne frigjøre midler og å opprettholde internkontroll. Det har også vært gjort helt konkrete tiltak for å bedre årets resultat. Instituttstyret vedtok i vår å trekke tilbake midler gitt til spesifikke formål. Framover har instituttet som mål å arbeide med å få oversikt over studieporteføljen. Inkludert i dette arbeidet ligger å få oversikt over emneporteføljen, undervisningsplaner, antall studenter og koble dette mot bemanningsplanen. For budsjettarbeidet 2021 ønsker instituttet å gjennomgå driftspostene nøye, for å vurdere om driftsbudsjettet kan reduseres. Dekanen forventer at instituttet skal komme i balanse innen 5 år.

Barnevern og sosialt arbeid (IBS)

Instituttet for barnevern og sosialt arbeid har ikke fått noen særskilte endringer i basis, eller spesiell basis, og har en svak nedgang i resultattildelingen på alle parameter med unntak av kandidatproduksjonen som har en svak økning.

Instituttet har gått fra 1 mill.kr. i negativ avsetning i 2017 til 5,9 mill.kr. i positiv avsetning i frie midler etter overgangen til HSL-fakultetet, og det er uklart hvorfor. IBS har hatt noe vakanse i stillinger de senere år, og spesielt i 2019, uten at det er hele forklaringen. Per i dag er bemanningen i ferd med å komme opp på et normalt nivå, og det vil i løpet av budsjettprosessen bli avklart hvordan dimensjoneringen av denne er både i forhold til bevilgningen og studieporteføljen. Instituttet har flere avsluttede prosjekter og tiltak som ikke er gjort opp, det jobbes med å avklare de økonomiske konsekvensene av disse. Det jobbes derfor også med en historisk gjennomgang av endringene ved IBS fra 2017 og fram til i dag. Instituttet er i balanse.

Reiseliv og nordlige studier (IRN)

Instituttet for reiseliv og nordlige ingen særskilte endringer i basis, eller spesiell basis, og har en positiv utvikling på resultattildelingen, hovedårsaken kan knyttes til uttelling på EU-tildelinger.

Instituttet hadde ved utgangen av 2019 negative avsetninger på 11,9 mill.kr i frie midler, og det jobbes med å finne rett dimensjonering av enheten basert på bevilgning, studieportefølje og BOA-portefølje. Instituttet har lønnskostnader som er vesentlig høyere enn ordinær bevilgning, og er per i dag avhengig av å finansiere flere faste stillinger via ekstern finansiering. Dette bildet har blitt forsterket etter overgangen til HSL-fakultetet, og det er uklart hvorfor. Som følge av omorganiseringer har instituttet fått tilført flere stillinger, men det er usikkert om finansieringen av disse er på plass. Instituttet har også flere avsluttede prosjekter og tiltak som ikke er gjort opp, og det jobbes med å avklare de økonomiske konsekvensene av disse. Det jobbes derfor også med en historisk gjennomgang av endringene ved IRN fra 2017 og fram til i dag. Dekanen forventer at instituttet skal komme i balanse innen 5 år.

Fellestiltak for IBS og IRN

Felles for både IBS og IRN er at det er behov for en historisk gjennomgang for å se på om finansieringen av de endringer som har skjedd de senere år er på plass. Endringene det gjelder er:

- Fusjonen mellom UiT og Høgskolen i Finnmark. Denne berører spesielt IRN, da den fikk betydning for hvordan startbasis for instituttet ble satt.
- Fusjonen mellom UiT og Høgskolen i Harstad. Denne berører IBS, da det er usikkert hvordan forpliktelser etter nedlegging av HIH er finansiert.
- Forpliktelser etter nedleggingen av IRS-fakultetet. Denne berører begge institutt, da det er uklart hvordan konkrete forpliktelser etter nedleggingen er finansiert. For IBS sin del vil det handle om finansiering av en avgrenset aktivitet, mens for IRN gjelder det tilføring av stillinger.
- Konsekvenser som følge av overføringen til HSL-fakultetet. Denne gjelder begge institutt. Felles for begge gjelder det håndtering av administrative stillingen, mens for IRN gjelder det også overføring av stillinger og forpliktelser fra ISV.
- Endringer i finansieringssystemet fra og med 2018. Denne gjelder begge institutt og vil kunne påvirke fordelingen av generell basis mellom enhetene.

Det vises ellers til tidligere gjennomgang og beskrivelse av overføringen av IBS og IRN til HSL-fakultetet i 2018 (Sak FS-26/20 – Videre oppfølging av økonomien ved HSL-fakultetet). Fakultetsledelsen er i dialog med universitetsledelsen om saken, og er blitt lovet en skriftlig tilbakemelding på fakultetets innspill.

Senter for fredsstudier (CPS)

Senter for fredsstudier (CPS) har ikke noen særskilte endringer i generell eller spesiell basis i 2021. De har en positiv utvikling innenfor åpen resultatbasert finansiering, spesielt innenfor området studiepoeng hvor de har fått en økning på 0,2 mill. kr i 2021. Enheten var ved utgangen av 2019 en av fire enheter som hadde positive frie avsetninger.

CPS har et internasjonalt studieprogram og har i år hatt utfordringer med koronasituasjonen. Studentene utenfor Europa har slitt med å få visum, noe som gjør at studietallene i 2020 har gått ned, dette vil gi en nedgang i resultatfinansieringen i 2022. CPS jobber nå med å øke studenttallet, de jobber blant annet å rekruttere flere nordiske søkere til studiene. Senteret er i balanse.

Senter for samiske studier (SESAM)

Sesam har ingen særskilte endringer i generell eller spesiell basis. De har hatt negativ utvikling i resultatbasert finansiering i 2021, da spesielt innenfor området kandidatmidler.

Enheten hadde ved utgangen av 2019 negative frie avsetninger på 2,1 mill.kr. Noen av kostnadene på de største prosjektene til Sesam, Geni og Reaidu, har vært ført på driftskostnader. Det jobbes nå med å ompostere disse utgiftene. Sesam har internasjonale studieprogram, og har i likhet med CPS hatt ekstra utfordringer i forbindelse med koronasituasjonen. Det arbeides etter dekanens vurdering godt på senteret med å øke studentrekrutteringen og gjennomstrømmingen. Dekanen forventer at senteret kommer i balanse innen 1-2 år.

Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKK)

Som tidligere nevnt i saken foreslås det en justering i spesiell basis for SKK på grunn av nye lønnsforpliktelser som er tilført senteret. Positiv utvikling resultatbasert finansiering, bidrar til ca. 0,2 mill. kr mer i bevilgning i 2021.

Enheten hadde ved utgangen av 2019 positive frie avsetninger på 2 mill.kr. Trekk til felles lønnsbudsjett var i 2020 på 107%, dette gjør at vi forventer en nedgang i frie midler ved utgangen av 2020. Enheten er i balanse.

Barentsinstituttet (BAI)

Enheten har fått endret husleieavtale, og dermed får de en reduksjon i basis på 0,95 mill.kr i 2021, ellers ingen andre endringer på basistildelingen. BAI er en av de enhetene som hadde positive avsetninger ved inngangen til 2020, og dette har vedvart også i 2.tertial 2020. Korrigering av manglende trekk for husleie 2019 og 2020 vil bli ført i 2020. Enheten er i balanse.

Andre tiltak knyttet til økonomistyring framover

Som tidligere nevnt i sak FS-32/20 (Føringar for budsjettarbeid 2021) har fakultetet de siste årene fått store kutt i rammetildelingen. Universitetsledelsen har derfor ytret et ønske om en mer offensiv budsjettering, og en plan for budsjettbalanse. Det har hittil i år blitt kommentert flere tiltak man kan jobbe videre med for å bedre økonomien på fakultetet, men for å komme i mål må vi også vurdere å igangsette nye tiltak og bygge nye strukturer. Det å igangsette slike tiltak er arbeid som krever mye ressurser, både i form av etablering og opplæring. Vi kan derfor oppleve ressurskonflikter som krever prioritering over hvilke tiltak som skal prioriteres i 2021, dette må også sees opp imot den økte arbeidsmengden med overgangen til ny BOTT-løsning for økonomisystemene i 2022.

Videre fremover vil det jobbes videre med følgende plan og tiltak for alle enheter ved fakultetet:

- Flerårig planlegging
- Budsjett som styringsverktøy
- Rapportering av regnskapstall

- Basisendringer

Flerårig planlegging

Hensikten med dette tiltaket er ikke bare å kunne se utviklingen av enhetene over tid, men også se på dimensjoneringen av enheten i et flerårig perspektiv.

Under dette tiltaket er det flere delelementer:

- Utarbeide planleggingsrammer for 3(-5) år
- Utarbeide bemanningsplaner for 3(-5) år
- Kartlegge ressursbehov i studieplanene i et flerårig perspektiv
- Innføre flerårig budsjettering 3(-5) år
- Alle enheter bør drive i balanse, i et flerårig perspektiv

En planleggingsramme gir et signal om den økonomiske dimensjoneringen av enhetene. Det gjør at man har en bevilgningsside man kan sammenligne kostnadsutviklingen mot og man får da også en mulighet til å si noe om behov for annen framtidig finansiering (f.eks. nettobidrag fra den eksterne finansieringen) eller et tidlig signal om å ta ned kostnadsnivået. For at vi skal kunne utarbeide en planleggingsramme for enhetene, må vi skille mellom budsjett og bevilgningsfordeling.

Med flerårige bemanningsplaner ønsker vi å være i forkant av bemanningsendringer, som f.eks. naturlig avgang. Et slikt verktøy bør også kunne si noe om hvilke kapasiteter vi har innenfor de forskjellige fagområdene, og hvordan de utvikler seg over tid. Dette vil også være et viktig verktøy for de enheter hvor vi ser at det er behov for å ta ned kostnadsnivået. En dimensjonering av bemanningen bør sees i sammenheng med planleggingsrammen, ressursbehovet i studieplanene og hvilke forpliktelser vi har i BOA-porteføljen.

En flerårig budsjettering skal ikke bare gi en oversikt over kostnads- og inntektsutviklingen ved de enkelte enheter, men også gi mulighet til å kunne si noe om framtidige konsekvenser av nye aktiviteter og fange opp vesentlige endringer på et tidligere tidspunkt. En forutsetning i flerårig budsjettering er ikke et absolutt krav om at de enkelte enheter skal være i balanse hvert år, men at det over tid alltid svinger rundt balanse både på enhetsnivå og på fakultetsnivå.

Innenfor disse områdene har verken UiT eller fakultetet gode nok hjelpemidler i dag, og det kreves derfor en del ressurser, utviklingsarbeid og planlegging for å få alt på plass.

Budsjett som styringsverktøy

En forutsetning for at vi skal kunne bruke budsjett som styringsverktøy er at vi har gode nok budsjetter og kompetanse om budsjettarbeid. Budsjettene skal bidra til å identifisere områder som er egnet til å ta ned kostnadsnivået, uten at det får konsekvenser for kritisk virksomhet. Et av dilemmaene vi møter i budsjetteringsarbeidet er forholdet mellom å budsjettere budsjettammer, som fungerer som rammestyring, og det å ha oversikt over faktisk kostnadsnivå.

Når det gjelder andre usikkerheter så ser vi også at budsjettene gir for dårlig informasjon om finansieringen, mens for andre poster, slik som nav-refusjoner, er det vanskelig å budsjettere per enhet, mens vi ser at det er en forholdsvis stabil post på fakultetsnivå.

Noen av de grepene som kan gjøres er å:

- Ha tettere dialog med/oppfølging av enhetene
- Avstemme budsjettet for fakultetet samlet
- Avstemme budsjettet per enhet
- Avstemme budsjett per protyper
- Se til at øremerkede midler har finansiering, ikke bare kostnader
- Revidere/justere budsjett på alle BOA-prosjekt årlig

Tiltaket handler om å være bevisst på den informasjonen som ligger i aggregert nivå og etablere gode standardrapporter som sammenfatter denne informasjonen.

Rapportering av regnskapstall

Jevnlige økonomirapporter skal kunne si noe om vi er på rett kurs. Det er en fast syklus på rapportering hver tertial og tertialrapporten kommer over en måned etter at tertial er ferdig. Det vil si at vi i praksis ikke forholder oss til oppdaterte tall. Innføring av midtveis-rapporter, som ikke er så omfattende, er et av tiltakene som er foreslått. Regnskapsmessig periodeavslutning er ca. den 20. i måneden etter, så det kan være at en slik rapportering til styret ikke er en forberedt styresak.

Noen viktige forutsetninger for at tiltaket skal fungere er:

- Sikrer at vi har systematisk internkontroll på alle områder (sikre kvalitet på grunnlagsdata)
- Er lojal mot strukturen i økonomimodellen i regnskapsføringen, slik at uttrekk av rapporter ikke krever manuelle beregninger. (Herunder spesielt føring av bevilgning)
- At vi endrer praksis for felles lønnsbudsjett
- At alle posteringer i regnskapet er ført, herunder spesielt innenfor samspillet mellom bevilgningsregnskapet (BEV) og BOA.

Tiltaket krever både omlegging av regnskapsføringen internt ved HSL-fakultetet, og at man er bevisst på å benytte, og er lojal mot, de strukturer som ligger i økonomimodellen til UiT. Noe av omleggingen vil være ressursbesparende for fakultetet (forenklet håndtering av felles lønnsbudsjett), mens hyppigere føringer av posteringene mellom BEV og BOA vil kunne kreve mer ressursbruk.

Basisendringer

Som et ledd i arbeidet med å se på dimensjonering av de enkelte enheter, kan det også være aktuelt å bruke basisendring, enten av permanent eller midlertidig karakter, som virkemiddel. Målet med en eventuell basisendring vil være å sikre at alle enhetene har en basisbevilgning som står i forhold til det aktivitetsnivået bevilgningen er tenkt å dekke. Dekanen ønsker som nevnt å legge frem en egen sak om nivået og fordelingen på basisfinansieringen i løpet av 2021.

Oppsummering

I budsjettfordelingen 2021 legges det opp til en pris- og lønnsvekst på 2,0%, dette er noe lavere enn den satsen som ligger i forslaget til statsbudsjett.

Med bakgrunn i den økonomiske situasjonen ved fakultetet understrekes viktigheten av at årets budsjettfordeling er innenfor de gitte rammene. Tidligere års kutt i rammetildeling til HSL-fakultetet er ikke videreført ned på enhetsnivå, men har i stedet gått av tidligere års avsetninger og overbudsjettering. Ved overbudsjettering vil vi generere negative avsetninger på overordnet koststed, noe som ved et ytterligere rammekutt i 2022 kan bli veldig vanskelig å hente inn. I tidligere sak til fakultetsstyret i oktober 2020 gjorde dekanen det klart at det vil være behov for å videreføre endringer på rammekutt også ned på enhetsnivå, noe som vil resultere i en endring på basisnivå for enhetene. I budsjettfordelingen for 2021 foreslås det å justere enhetenes basisbevilgninger ned med 3,25 %. Det er gjort flere endringer og kutt i årets ramme også for administrasjonen, blant annet er ABE-reformen foreslått tatt på administrasjonsnivå i sin helhet, og fellesutgiftene er redusert. Det er foreslått å utelate tildeling til strategiske fond og historiske rekrutteringsstillinger da avsetningene på disse tiltakene er høyere enn forbruket, og en tildeling til disse ville bidratt til en ytterligere større reduksjon i basistildelingen til enhetene. Som et ledd i arbeidet med å se på dimensjonering av de enkelte enheter kan det også være aktuelt i 2021 og se på basistildelingen for fakultetet som helhet og fordelingen av denne ned på enhetsnivå.

Det jobbes samtidig med å optimalisere andre eksisterende ordninger, noe som gjør at dekanen fra og med 2021 gjør endringer innenfor felles lønnsbudsjett. Ved avslutning av regnskapsåret 2020 vil frikjøpsmidler tilbakeføres til enhetene og fra og med 2021 vil frikjøpsmidler føres direkte på instituttene. Ved å tilbakeføre frikjøpsmidler vil situasjonen for enkelte enheter bedre seg, i tråd med prinsippene om rammefinansiering. Budsjettfordelingen for 2021 er budsjettert nøkternt, dette for å unngå et større merforbruk. Arbeidet med flerårige bemanningsplaner, budsjettarbeid, nye strukturer og tertialrapporter danner gode grunnlag for videre oppfølging av økonomien til HSL-fakultetet. Dette arbeidet, med hovedfokus på budsjettbalanse, må sees i et langsiktig perspektiv.

Avslutningsvis ønsker dekanen å peke på at det også vil foregå et større arbeid nå som UiT skal gå over til ny BOTT-løsning for økonomisystemene fra og med 2022. Det vil være en del arbeid i forkant av omleggingen, og det må settes av ressurser internt ved HSL-fakultet til dette arbeidet i 2021.

Sonni Olsen

dekan

—

Frode G. Larsen

fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Forslag til budsjettfordeling 2021
- Vedlegg 2: Basisbudsjett
- Vedlegg 3: Søknad vitenskapelig utstyr MediaLab
- Vedlegg 4: Søknad vitenskapelig utstyr arkeologi